

**H. AUHAGENIN "SUUR- JA PIENTUOTANNOSTA
MAATALOUDESSA"
ARTIKKELIN AINEISTOJEN ERITTELYÄ ⁶⁹**

*Hubert Auhagen. Ueber Groß- und Kleinbetrieb
in der Landwirtschaft (Thiel's Jahrbücher, Band 25.
Jahrgang 1896, SS. 1—55).**

Auhagen ehdottomasti pientalouden kannalla	{	Clauenin kylä (Hannoverin pro- vinssi) (Peinen piirikunta)	{	I— 4. ⁶²⁵ ha (100)	{	100	} { <i>Mainio</i> <i>(esimerkki!!)</i>
		II—26. ⁵⁰ "		(573)		625	
		;				} (Salaojitus)	

Kirjoittaja sanoo yrittäneensä löytää kylän, jossa "maa olisi ollut mahdollisimman yhdenlaista" (s. 1), mutta ei bonitoi I eikä II.

Kumpikin talous on *kyseisen paikkakunnan parhaita talouksia* (s. 1).

Maan muokkaus — ks. *erikoista liuskaa* **.

I:llä lehmät kyntävät ja saavat työpäivinä (105 päivää) enemmän rehua. Kuumina kesäpäivinä ne *rasittuvat liikaa* (s. 9), ja isäntä antaa niille silloin enemmän rehujuurikasta.

Sala-	I — 480	markkaa	(3% = 14.40)	{vrt. tau-
ojitus	II — 3000		(3% = 90.00)	}lukkoa***}

* — *Hubert Auhagen. Suur- ja pientuotannosta maataloudessa. ("Thielin Vuosikirjat", 25. osa, julkaisu vuosi 1896, ss. 1—55). Toim.*

** Ks. tätä osaa, s. 114. *Toim.*

*** Ks. tätä osaa, s. 110. *Toim.*

Tuotteen arvo esitetään *yhtä suureksi*. Faktat puuttuvat. Pientalouksissa karjaa hoidetaan paremmin: "Isännän valvonnassa karja lihoon" (s. 27).

Maanviljelys on I:ssä ja II:ssa järjestelmältään ja luonteeltaan samanlaista.

Karjanhoito ei. II:ssa karjaa lihotetaan teuras-tettavaksi, muttei kasvateta, I:ssä taas *joka elukka on omakasvattama* (s. 28). Se on hyvin, hyvin tavanomaista, että suurtalonpoika ostaa pientalonpojalta laihaa karjaa ja lihottaa sen — kautta koko Saksan (s. 28): pientalous on karjan kasvatuksessa suurtaloutta edellä (s. 29).

NB

Rakennusten kunnossapito — pientalonpoika korjaa useimmiten *itse* (s. 30).

Eloton irtaimisto on II:lla hyvin korkealaatuista (koneet), mutta I ei ole takapajuista (s. 31), sillä pientalonpoika *tulee toimeen* (!) yhtä hyvin yksinkertaisemmilla välineillä.

Kuoletukset I:llä 2%, II:lla 6%. II:lla kärryt kestävätkin 10—12 vuotta, I on hoitanut taloutta 22 vuotta isänsä jälkeen *eikä ole ostanut kärryjä* eikä muista *isänsäkään ostaneen*, ja tämä oli hoitanut taloutta 30 vuotta. Pieni kalusto käytetään pientalouksissa aivan loppuun saakka (31).

II käyttää työläisten palkkaukseen 3 872.⁹³ markkaa = 36.⁵³ l morgenia kohti, mutta pientalonpoika säästää *kaiken sen*, sillä hän on sekä *työläinen että isäntä* (s. 33 *kuvataan laveasti*). Se on pientalouden erittäin suuri etuisuus!!!

Pientalous — maannälkä.

Pienen tiluksen ostaja käsittää tavallisesti val-lan hyvin, että rahallisessa suhteessa hänen olisi edullisempaa tehdä työtä päiväpalkasta ja lisäksi saada tuloa pääomastaan korkoina. Mutta hän luopuu tuosta suuremmasta tulosta mukavamman aseman nimessä (33)...

Saarbrückenin kivihiilialueella "nämä pienomis-tajat ovat vuorityöläisten paras ydinjoukko" (33) — niin sanoi kirjoittajalle Neunkirchenin

tehtaan johtaja, ja vastoin *sosialidemokraatista agitaatiota* Auhagen olettaa, että:

"Parasta, mitä valtio voisi tällä seudulla tehdä työväenkysymyksen ratkaisemiseksi, olisi luottoa myöntämällä auttaa työläisiä hankkimaan pienet maapalstat" (33).

I:sen etuisuus: "Hänellä (pientalonpojalla) lapset alkavat auttaa taloudenhoidossa usein jo siitä hetkestä, kun alkavat juosta" (34)!

Ss. 39—40 — esimerkki pientalonpojan säästäväisyydestä (*Kautskyn siteeraama*): vaimo on 17 vuodessa miehelässä ollessaan kuluttanut yhden parin kenkiä j.n.e. j.n.e.

I saa *suurempia* satoja, syystä että

1) pellot muokataan paremmin — tekevät työtä itse;

"Tavallinen päivätyöläinen, varsinkin suurissa talouksissa, ajattelee työtä tehdessään: 'kunpa juhlapäivän aatto koittaisi pikemmin'; mutta pientalonpoika haaveksii ainakin kaikkina kiireellisimpinä työaikoina: 'kunpa päivä olisi vielä pari tuntia pitempi'" (42. s.)

2) I:ssä työt tehdään enemmän ajallaan: enemmän *työvoimaa* hehtaaria kohti. **Pientalonpoika voi nousta ylös aikaisemmin ja käydä nukkumaan myöhemmin** (43), kun on oikein kiire

3) I ei pelkää työtä: noppivat kuoriaisia käsin.

4) I korjaa elon pikemmin, vilja ei ehdi karista.

5) I — paremmat siemenet: valikoivat talvella käsin (ei ole lajittelukonetta!)

6) I — *enemmän lannoitteita, sillä karjaa on enemmän (lukuja ei ole)*.

myynti I = 3 400.⁸⁰ — 735.³¹ yhtä ha kohti

II = 14 097.⁴¹ — 531.⁹⁸ yhtä ha kohti

Puhdas tulo on niin ikään suurempi (ks. *pääomankorkotaulukkoa* *)

Auhagen näkee itse, että *elintaso* on erilainen (s. 49), ja jättää pois kotitalouden (ks. *taulukkoa* **)

* Ks. tätä osaa, s. 111. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, ss. 110—111. *Toim.*

— haluaisin kuitenkin huomauttaa siitä koko Sak-
 sassa yleisestä ilmiöstä, että korko on pienissä
 talonpoikaistalouksissa suurempi kuin suurtalon-
 poikain ja kartanonomistajain tiloilla (49) Sic!

sen vuoksi maakin on kalliimpaa pientalouden
 vallitessa. Maatilojen pirstominen... johtaa... *kan-*
sallisuus maaisuuden arvon kohoamiseen (50)

Auhagen myöntää, että pientalonpojalla tavataan
useammin takapajuisia taloudenhoitojärjestelmiä
 (51). Suurtalonpojalla ne ovat mahdollittomia: saat-
 taa pysyä pystyssä vain parannuksia tekemällä.
 Mutta edistyksen aikaansaajana ei ole yksin-
 omaan suurtalous, vaan myös *vakavarainen* omis-
 taja (!).

Huomautuksia Saksan eri seuduista (lyhyesti suuruudel-
 taan erilaisten talouksien paremmuudesta eri seuduilla).

"Ausgebaute" (kylistä pois muuttaneet, siirtotalolliset)
 hoitavat enimmäkseen taloutta paremmin (54—55): kyläs-
 sä on enemmän rutiinia.

Tulot

	I markkaa	II markkaa
<i>I. Käteistä myydyistä:</i>		
peltoviljelystuotteista	1 596 ^{·40}	7 991 ^{·15}
puutarhatuotteista	—	90
karjataloustuotteista	1 804 ^{·40}	21 171 ^{·26}
Muut tulot (maksu kyntö- ja ajotöistä)	42	200
Käteisten tulojen kokonaissumma	3 028 ^{·80} *	29 452 ^{·41}
<i>II. Kotitaloudessa käytettäväksi:</i>		
peltoviljelystuotteita	182	178
puutarhatuotteita	30	50
karjataloustuotteita	346 ^{·15}	233 ^{·50}
	558 ^{·15}	461 ^{·50}
<i>III. Palkkatyötäisten elintarvikkeiksi:</i>		
peltoviljelystuotteita	—	350
puutarhatuotteita	—	35
karjataloustuotteita	—	377 ^{·04}
	—	762 ^{·04}
Luontoistulojen kokonaissumma	558 ^{·15}	1 223 ^{·54}

* Näin on alkulühenteessä. *Toim.*

<i>Menot</i>		I	II
<i>A. Taloudenhoitoon</i>		markkaa	markkaa
	Verot	63. ⁵⁵	321. ⁵⁴
	Vakuutus	89. ⁸⁵	600. ¹³
	Salaojien kunnossapito ja kuoletus 3%	14. ⁴⁰	90. ⁰⁰
	Rakennuksiin sijoitetun pääoman kuoletus (3/4%)	47. ²⁵	187. ⁵⁰
(α	<i>Rakennusten kunnossapito</i>	15. ⁰⁰	178. ⁰⁰ NB
(β	<i>Elottoman irtaimiston kuoletus (2%)</i> (ja 6%!!!)	14. ⁴²	291. ⁶⁶ NB
(γ	<i>Elottoman irtaimiston kunnossapito</i>	15. ⁰⁰	285. ⁰⁵ NB
	<i>Elollisen irtaimiston täydentäminen</i>	—	15 641. ⁰⁰ *)
	Palkkatyöläiset	—	3 872. ⁹³
	Keinotekoiset lannoitteet	198. ⁰⁰	2 052. ⁰⁰
	Väkirehut	141. ⁵⁰	1 537. ⁵⁰
	Astutusmaksu	8. ⁰⁰	—
	Eläinlääkäri	6. ⁰⁰	48. ⁰⁰
	Siementen uusiminen	2. ⁸⁰	60. ⁰⁰
	Pikkumenot	6. ⁰⁰	35. ⁰⁰
	Talousmenojen kokonaissumma	621. ⁸⁷	25 200. ⁹¹
<i>B. Kotitalousmenot</i>			
	Tulovero	12. ⁰⁰	104. ⁰⁰
	Kirkollisverot	22. ¹⁰	100. ⁹⁵
	Taloudessa tarvittavat elintarvikkeet	558. ¹⁵	461. ⁵⁰
	Perunan lisäosto	—	50
	Lihan "	18. ⁰⁰	124. ⁸⁰ } NB
	Siirtomaatavaroita	81. ⁹⁰	216. ⁰⁰
	Vaatteet	220. ⁰⁰	588. ⁰⁰
	Jalkineet	52	61
*) Siinä luvussa 14 355 markkaa 55 sonnivasikan oston, jotka sitten myytiin 19 420. ⁵⁰ markasta. Ilman niitä !!			
	I:llä — 0, mutta II:lla — 1 286 markkaa		
$\alpha + \beta + \gamma$	I:llä — 44. ⁴²	II:lla — 755. ³¹	
	44. ⁴²	2 041. ³¹	
mutta rakennusten, elottoman ja elollisen irtaimiston koko arvo = 9 151. ⁶⁰		43 259	} !!

	I markkaa	II markkaa
Poika kymnaasissa *)	—	700
Lääkäri ja apteekki	25	60
Tupakka	24	80
Juomat	26	70
Juhlat y.m.	25	120
Polttoaine	59. ¹⁵	—
Pikkumenot	35. ²⁰	—
Kotitalousmenojen kokonais- summa	1 158.⁵⁰ **)	2 736.²⁵
Menojen kokonaissumma	1 780.³⁷ **)	27 955.¹⁶
C		
Tulojen kokonaissumma:	3 586. ⁰⁵	30 675. ⁰⁵
Menojen kokonaissumma:	1 780. ³⁷	27 955. ¹⁶
Käteisvarajäännös:	806. ⁵⁸ **)*	2 720. ⁷⁹
Prosentuaalisesti myyntihintaan (33 651. ⁶ ja 149 559) verrattuna	2. ³⁹ % ***)	1. ⁸² %
Liittämällä tuloihin kotitalousmenot (s. 49) saamme:	1 965. ¹⁸	5 457. ⁰⁴
Prosentuaalisesti myyntihintaan ver- rattuna	5. ⁵⁸ % ***)	3. ⁷¹ %
Maanviljelyksestä saatu koko tulc..... (s. 26) karjanhoidosta.....	1 778 { ?s 26 } 2 150. ⁵⁵	8 519. ¹⁵ 6 613. ⁸⁰ ****)
Perheen jäsenet: I mies + vaimo	II mies + vaimo	
2 tyttäätä (16- ja 9-vuotias)	1 tytär, 9-vuotias	
5 henk. 1 poika (7-vuotias)	1 polka, 14-vuo- tias *)	
	1 sisarenpoika, 17-vuotias	

*) Ylläpito ja koulumaksu.

***) Kirjoittajalla virhe: 1750.³⁷ ja 836.⁵⁸, sillä summa virheellisesti 1128.⁵⁰ (vrt. ss. 48, 13) 1158.⁵⁰ asemesta.

****) Kirjoittajalla virhe: !! 5.⁴⁵ % ja !!! 8.⁸¹ %, sillä hän ottaa tulokset 836.⁵⁸ 806.⁵⁸ asemesta ja 2965.⁰⁸ (sic!!) 1965.⁰⁸ asemesta ja sotkee *hirveästi* % % laskiessaan!!!

*****) Lisätuloa 19 420.⁵ mk myydyistä sonneista = 5065.⁵⁰.

* — V. I. Leninin erittelemässä lähteessä on virhe: 806.⁵⁸ asemesta pitää olla 1806.⁵⁸. Tämän virheen V. I. Lenin on korjannut teoksessaan "Agraari-kysymys ja 'Marxin arvostelijat'" (Teokset, 5. osa, s. 158), vastaavasti muutuvat myös luku 1965.⁰⁸ ja prosentit. *Toim.*

I		II		
Maata	4.6250 ha		26.50 ha	
		markkaa	markkaa	
Peltoa	4 ha × 5 400 =	21 600	25 × 4 000 =	100 000
Niittyä	0.50 × 3 800 =	1 900	1.25 . 3 600 =	4 500
Puutarhoja	0.125 × 8 000 =	1 000	0.25 . 7 200 =	1 800
	<u>4.625</u>	<u>24 500</u>	<u>26.50</u>	<u>106 300</u>

(Todennäköisesti II maa on *huonompaa*)
[sadot sen vuoksi pienempiä??]

Rakennukset	6 300	25 000
→ Eloton irtaimisto	721.20	4 861
Elollinen ..	2 130.40	13 398
Kokonaissumma (myyntihinta) =	<u><u>33 651.60</u></u>	<u><u>149 559</u></u>

	I	II
ajoneuvot.....	0	350 markkaa
rivikylvökone.....	0	400 ..
lannanhajotuskone.....	0	150 ..
leikkuukone	0	400
puimakone.....	0	700
lajittelukone.....	0	100
eläinten punnitsemi- seen käytetty vaaka	0	150
aura	25 (1)*	80 (2)* j.n.e.

Työvoimaa

I II
Perheenjäseniä — 3 jäsentä — 4 jäsentä?? vai 3?
(poika kymnaasissa)

(+ puintitalkoot)

Palkatut — { 5 ympäri vuoden
6 — 1.V ja 10.XI välisenä aikana
4 elonleikkuussa (4—5 viikkoa)
3 puinnissa (4 viikkoa)

* Kaarisulkeissa olevat numerot osoittavat aurojen määrää. Toim.

Siis		
työpäiviä 3×360	1 440	(? 1 080)
minun <i>noin</i> = 1 080	1 800	5×360
katso toista puolta*	1 140	6×190
	140	4×35
	84	3×28
[<i>noin</i> 100 : 400?]? <i>noin</i> = 100 : 450	4 604	

	ha	ha		Kaikkiaan työvoimaa		
{	Maata	4.625	26.50	{	3	11.8
	Maata	100	573		100	393

Valjakot

I — 3 lehmää

II — 4 hevosta + 3 vetohärkää

Karja

	I	markkaa	II	
3 lehmää	1 260		1 200 (3) **	
2 sikaa	120		450	
sonnit	270 (1) **		6 750	
hevokset				
ja vetohäret	0		4 950 (4) (3) **	} (25 sonnivasikkaa lihotettavana) **
nuorta karjaa	260 (2) **		0	

Siis:

	I	II
suurta karjaa	3	10
nauta- + nuorta karjaa.....	3	25
sikoja	2	3
emakko + 12 por-sasta		0

Minulla kaikki nautayksiköiksi muunnettuina		
I		II
3		10
1.5		12.5
0.5		0.75
0.5		—
5.5	Summa	23.25

* Ks. tätä osaa, ss. 116—117. *Toim.*

** Kaarisulkeissa olevat numerot osoittavat karjan päälukua. Ks. taulukkoa tämän osan 116. sivulta. *Toim.*

Maan hoito
Maan muokkaus.

	Kyntösyvyys		Keinotekoisia lannoitteita <i>1 ha:lle</i>		Sato 1 ha:lla sentneissä	
	I	II	I	II	I	II
Sokeri- juurikas	25 cm	30 cm	31. ⁵⁰ markkaa	40. ⁵⁰ markkaa	816	740
analogisesti myös rehujuu- rikas s. 6			(3½ sentn.)	(4½ sentn.)		
Ruis	6 cm	15 cm	4 sentn.	6 sentn. superfosfaattia + 120 naulaa 120—300 Chilen salpietaria	64	56
Ohra	6 cm	15 cm	4 sentn.	4 sentn. superfosfaattia	60	56
Peruna	6 cm + 25 cm	10 cm + 20 cm	—	—	320	320
Pavut	9 cm	24 cm	796 sentn. navetta- lantaa	1 440 sentn. navetta- lantaa	66	56
Aptla	?	?	8 sentn.	4 sentn. superfosfaattia	260	210
Syysvehnä	<u>25 cm</u>	20 cm	480 sentn. navetta- lantaa	{ 8 sentn. superfos- faattia }?	80	64

Siis II:lla muokkaus ja lannoitus on paljon parempaa, mutta sadot huonompia!! {On selvää, että maa on II:lla huonompaa} [Ei bonitoida]

I II

Kaikki menot keinotekoisiiin lannoitteisiin = 198.₀ — 2 052.₀ markkaa
1/4 ha:lle... 10.₇₀ — 19.₃₆ markkaa

II pitää syyskuun 15 päivästä 25 sonnivasikkaa, lihottaa ja myy ne tammikuun 1 päivään mennessä. Sitten tammikuun 1 päivän ja huhtikuun 1 päivän välisenä aikana pitää 30 sonnivasikkaa, jotka lihottaa ja myy. Sen vuoksi menoissa ja tuloissa 55 sonnivasikkaa. Rehun Auhagen laskee ilmeisesti 25 sonnivasikalle vuodeksi. } NB

Verratkaamme tähän karjan määrää osoittavia *täydellisiä* tietoja

			I Markkaa	II Markkaa
hevoset	—	—	4	3 600
vetohärät	—	—	3	1 350
lehmät	3	1 260	3	1 200
suuri ja nuori karja	3	530	25	6 750
sikoja	2	120	3	450
emakko ja porsaas	13	200	—	—
kanat	17	20,4	40	40
kyyhkyset	—	—	40	8
Elollisen irtaimiston kokonais- arvo		2 130,4		13 398
% % (minun)		100	:	629
mutta määrän mukaan		100 (5,5)	:	423 (23,25)

Jos kaikki muunnetaan likimääräisesti nautayksiköiksi, niin

suurta karjaa		3	—	10
pikkukarjaa	à 1/2	1,5	—	12,5
pikkukarjaa	à 1/4	0,5	—	0,75
pikkukarjaa	à 1/8	1,5?? (1)*	—	—
		6,5 (5,5)*		23,25

Entä työntekijäin ylläpito?

I. 3 työtä tekevää *perheenjäsentä* (s. 3) ja 2 työtä tekemätöntä.

Heidän ylläpitonsa = 1 158,50 markkaa 3 työntekijää kohti

II. 3 työtä tekevää (!!)

perheenjäsentä (s. 15 "vakinaisesti töitä johtavia, *tarpeen tullen* työtä tekeviä").

* Tässä Lenin osoittaa kaarisulkeissa erotuksen (1 yksikkö), mikä hänen omiin laskelmiinsa verrattuna on syntynyt muunnettaessa 12 porsasta nautayksiköiksi (ks. tämän osan 113. sivua). *Toim.*

Työtä tekemättömiä perheenjäseniä 2 { 1? sillä poika on }
 kymnaasissa? }
 Heidän ylläpitonsa = 2 736.₂₅ 3 työntekijää kohti.
 Palkkatyöläisiä 5 + 3 + 0.8 = 8.8 ympäri vuoden.

markkaa }

Heidän ylläpitonsa = 3 872.₉₃ : 8.8 = 440 }
 { NB 440 } 1 158.₅₀ : 3 = 386 }
 { 386 }

Palkkatyöläiset: 5 ympäri vuoden.— 6 I. V ja 10. XI välisenä aikana, s.o. $6\frac{1}{3}$ kuukautta, s.o. $6 \times 6\frac{1}{3} = 38$ kuukautta = $3\frac{1}{6}$ vuotta.— 4 4—5 viikkoa, s.o. $4 \times 5 = 20$ viikkoa, ja 3 4 viikkoa, s.o. $3 \times 4 = 12$ viikkoa, kaikkiaan 32 viikkoa. $\frac{1}{6}$ vuotta + $\frac{32}{52} = \frac{1}{6} + \frac{8}{13} = \frac{61}{78} = 78.2\%$.
 s.o. alle 80%.

Pienisäntä elää huonommin kuin suurtalollisen palkkalainen, kun otetaan huomioon maksettava työ: I:ssä 386 markkaa, II:ssä 440 markkaa 1 työntekijää kohti.

Yhteenvedot: pientalonpojalla

1. Maan hoito on *huonompaa*: kyntösyvyys (s. 6) * pienempi. Lannoitteita *vähemmän*. *Contra*: sadot. Siis maa on parempaa.
2. Karjan hoito on *huonompaa*: tilastotiedot s. 7**.
3. Työntekijän ylläpito on *huonompaa*: s. 7*** (ja s. 5****)
4. Elottoman irtaimiston hoito on *huonompaa*: s. 5*****.
5. Työn tuottavuus on *alhaisempi* (vrt. työntekijäin määrää ss. 6***** ja 5*****)

Pientalonpoika elää huonommin kuin suurtalonpojan palkkalainen ja "ravitsee" maata ja talouttaan niukemmin. Pientalonpoika tekee raskaampaa työtä: 3*****

*Kirjoitettu kesä- —
 syyskuussa 1901*

*Julkaistu ensi kerran v. 1938
 XXXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. tätä osaa, s. 114. *Toim.*
 ** Ks. tätä osaa, s. 115. *Toim.*
 *** Ks. tätä osaa, ss. 116—117. *Toim.*
 **** Ks. tätä osaa, ss. 110—111. *Toim.*
 ***** Ks. tätä osaa, s. 110. *Toim.*
 ***** Ks. tätä osaa, ss. 112—113. *Toim.*
 ***** Ks. tätä osaa, s. 111. *Toim.*
 ***** Ks. tätä osaa, s. 108. *Toim.*